

SET- I

आदर्श प्रश्न-पत्रम्

समय - होरात्रयम्

संस्कृत

पूर्णांक : 80

कक्षा- नवमी

- (क) अपठित अवबोधनम् - 05 प्रश्नाः
(ख) रचनात्मकं कार्यम् - 05 प्रश्नाः
(ग) अनुप्रयुक्तव्याकरणम् - 15 प्रश्नाः
(घ) पठित अवबोधनम् - 15 प्रश्नाः

सामान्य निर्देशाः

- (i) नाम, क्रमाङ्क, विद्यालय कोड, तिथि, हस्ताक्षर आदि प्रविष्टियाँ निर्दिष्ट स्थान पर अवश्य अंकित करना है। उपान्त के अङ्क पूर्णाङ्क के द्योतक हैं। सभी प्रश्नों का मान बराबर है। प्रत्येक प्रश्न 02 अंकों का है।
- (ii) उपयुक्त एवं सटीक उत्तर को OMR Sheet में ABCD को काले या नीले बॉल प्वाइंट पेन से रंगीन करना है। प्रश्न वस्तुनिष्ठ प्रश्न के चार संभवित उत्तर दिए गए हैं, जिनमें से एक सही है। हवाईटनर का प्रयोग निषिद्ध है।
- (iii) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते एवं लेखनीयानि। (सभी प्रश्नों का उत्तर संस्कृत में ही लिखना है।)
- (क) अधोदत्तम् अनुच्छेदं पठित्वा तदाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत् (नीचे दिए 2x40=80 अनुच्छेद को पढ़कर उस आधारित प्रश्नों के उत्तर दें।)
एकस्मिन् वने एकः विशालः वृक्षः आसीत्। तस्मिन् बहवः खगाः वसन्ति स्म। एकदा ते अतीव बुभुक्षिताः आसन्। अतः भोजनं खादितुम् इतस्ततः भ्रमन्ति स्म। ते दूरं-दूरं गच्छन्ति स्म। अन्ते च एकस्मिन् क्षेत्रे तण्डुलकणान् अपश्यन्। ते तत्र गत्वा प्रसन्नतया तण्डुलान् खादन्ति स्म। ते जाले बद्धाः अभवन्। अधुना किं करणीयम् इति चिन्तयित्वा ते सर्वे जालेन सह एव एकं मित्रम् उपागच्छन्। तेषां मित्रम् एकः मूषकः आसीत्। सः जालं दन्तैः अकर्तयन्। अन्ते सर्वे स्वतन्त्राः भूत्वा अनृत्यन् आगायन् च-सुखं तु एकतायाम् एव विद्यते।

प्रश्नः-

- 1 वने एकः कीदृशः वृक्षः आसीत् ?
(A) हरितः (B) विशालः
(C) शुष्कः (D) अतिलघुः
- 2 खगाः कीदृशाः आसन् ?
(A) बुभुक्षिताः (B) संतुष्टाः
(C) वृद्धाः (D) शावकाः
- 3 'बन्धुः' इति पदस्य अनुच्छेदे पर्यायपदं किम् अस्ति ?
(A) अरिः (B) सखा
(C) भ्राता (D) मित्रम्
- 4 कः जालम् अकर्तयन् ?
(A) शशकः (B) भल्लूकः

(C) मूषकः (D) कच्छपः
5 कस्यां सुखं विद्यते ?

(A) एकतायाम् (B) यशसि
(C) ऐश्वर्ये (D) सम्पत्तौ

(ख) अधोलिखितं पत्रं उचितैः शब्दैः पूर्यत- (नीचे लिखे गए पत्र को उचित शब्दों से पूरा करें।)

सेवायाम्

.....(6)..... प्रधानाचार्यः महोदयाः,

राजस्थान बाल विद्या मन्दिर, जयपुरम्

महोदयाः,

सविनयं(7)..... मत् अहं भवतां विद्यालये नवम्यां कक्षायाम्.....(8).....अस्मि। अध्ययने मम महान् रुचिः वर्तते। मम पिता श्रमिकः अस्ति। अर्थाभावत् मम्.....(9)..... प्रतिमासं दीयमानं शुल्कं दातुम् असमर्थः अस्ति। अतः कृपया माम् शुल्क-मुक्त कृत्वा अनुगृहणन्तु अत्रभवन्तः। भवताम् आज्ञानुवर्ती(10).....

उपवर्गः 'स'

क्रमाङ्क :- 36

- 6 (A) श्रीमान् (B) भवन्तः (C) श्रीमती (D) श्रीमन्तः
7 (A) समर्पयामि (B) निवेदयामि (C) प्रेषयिष्यामि (D) आज्ञापयामि
8 (A) अध्ययनरतः (B) कार्यरतः (C) अनासक्तः (D) श्रमविरतः
9 (A) भोजनार्थम् (B) दानार्थम् (C) शिक्षार्थम् (D) धर्मार्थम्
10 (A) अजमेरम् (B) जयपुरम् (C) पुष्करम् (D) देवदत्तः

(ग) अनुप्रयुक्तव्याकरणम् -

- 11 'श' व्यञ्जनवर्णस्य उच्चारण-स्थानं लिखत।
(A) तालुः (B) मूर्द्धा
(C) दन्त (D) ओष्ठ
- 12 दन्तोष्ठ्य वर्णस्य उदाहरणं चित्वा लिखत।
(A) ई (B) ब
(C) व (D) क
- 13 'महर्षिः' शब्दस्य सन्धि विच्छेदं कुरुत।
(A) महान्+ऋषिः (B) महा+ऋषिः
(C) मही+ऋषिः (D) महा+अर्षि
- 14 अयोध्यायाः नृपः दशरथः आसीत्।
(A) श्वः (B) सम्प्रति
(C) पुरा (D) अपि
- 15 'विहस्य' इति पदे कः प्रत्ययः प्रयुक्तः ?
(A) क्त्वा (B) ल्यप्
(C) तुमुन् (D) क्तिन्
- 16 'अः' किम् अस्ति ?
(A) अयोगवाहः (B) मूर्द्धन्यः
(C) दन्त्यः (D) पंचामाक्षरः
- 17 'गम् + क्तवतु' धातु-प्रत्ययौ संयोज्य लिखत।

- (A) गतवान् (B) गमनम्
(C) गन्तव्यः (D) गतः
- 18 'प्रत्युपकारः' इत्यास्मि पदे कः पर्यायः नास्ति ?
(A) परि (B) प्र
(C) प्रति (D) परा
- 19 'समीरः' इत्यस्य पदस्य कः पर्यायः नास्ति ?
(A) अनिलः (B) रत्नाकरः
(C) पवनः (D) वायुः
- 20नार्यः किमर्थं विलपन्ति ?
(A) चत्वारि (B) चतस्रः
(C) चतुर् (D) चत्वारः
- 21 'शतम्' संख्यावाची विशेषणपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?
(A) 77 (B) 70
(C) 100 (D) 57
- 22 पत्राणि, फलानि, पुष्पाणि च पतन्ति ।
(A) वृक्षेण (B) वृक्षात्
(C) वृक्षस्य (D) वृक्षे
- 23 सः कुब्जः अस्ति । रिक्त-स्थानं पूर्यत ।
(A) अक्षणा (B) कण्ठेन
(C) पृष्ठेन (D) कर्णाभ्याम्
- 24 व्यञ्जनवर्णस्य भेदः न अस्ति ?
(A) स्पर्शाः (B) अन्तस्था
(C) उष्माणः (D) विसर्गाः
- 25 'अष्टाध्यायी' कस्य कृतिरस्ति ?
(A) पतञ्जलिः (B) पाणिनिः
(C) भर्तृहरिः (D) भट्टोजीदीक्षितः
- (घ) प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः उपयुक्तम् उतरं चिनुत
- 26 'लसन्तीह सरसः रसालाः । ईदृशः कस्याम् ऋतौ संभवति ?
(A) वर्षाकाले (B) ग्रीष्मर्तौ
(C) शरदि (D) वसन्ते
- 27 स्वर्णकाकः कान् भक्षयितुम् आरम्भत् ?
(A) गोधूमान् (B) द्विदलान्
(C) तण्डुलान् (D) चणकान्
- 28 विमला कस्याः जननी आसीत् ?
(A) बिन्दुलतायाः (B) सोमप्रभायाः
(C) चंद्रकलायाः (D) प्रेमलतायाः
- 29 'नगेन्द्रः' कः उच्यते ?
(A) एवरेस्टः (B) कंचनजंघा
(C) शिवालिकः (D) हिमालयः
- 30 आसीत्..... नाम नगरम् । रिक्त-स्थानं पूर्यत ।
(A) कर्णपुरम् (B) कञ्चनपुरम्
(C) नागपुरम् (D) भुवनेश्वरम्

- 31 'मरालः' इति पदस्य शुद्धम् अर्थं लिखत ।
(A) बकः (B) हंसः
(C) कोकिला (D) चक्रवाकः
- 32 के वारिवाहाः कथ्यन्ते ?
(A) गगनम् (B) रत्नाकरः
(C) मेघाः (D) जलजम्
- 33 'भक्ष्यकवलानि' इत्यस्य पदस्य विशेषणं किम् ?
(A) मृदुनि (B) स्वादुनि
(C) अम्लानि (D) रूक्षम्
- 34 सौभद्रकः कः आसीत् ?
(A) एकतायाम् (B) यशसि
(C) ऐश्वर्ये (D) सम्पत्तौ
- 35 तस्मात् सर्वे मित्रोः गर्हितो अहं जातः ? अत्र पञ्चम्यंत पदं किम् ?
(A) मत्रोः (B) गर्हितो
(C) तस्मात् (D) अहम्
- 36 'वस्त्रैः' इत्यर्थे कः शब्दः अत्र प्रयुक्तः ?
(A) कुसुमैः (B) मूर्धजा
(C) अलंकारैः (D) परिधनैः
- 37 'सा' तदा करुणा वाचो विलपन्ती सुदुःखिता गृध्रं ददर्श ।
'वाचः' इत्यस्य पदस्य विशेषणपदं किम् अस्ति ?
(A) सुदुःखिता (B) करुणा
(C) विलपन्ती (D) ददर्श
- 38 कैः लौहतुलाः भक्षिताः ?
(A) मूषकैः (B) चटकैः
(C) वृश्चिकैः (D) भ्रमरैः
- 39 भिन्न प्रकृतिपदं चिनुत ।
(A) दुर्भिक्षः (B) भूकम्पः
(C) सुनामी (D) चौरभयम्
- 40 मनः भवति । रिक्त स्थानं पूर्यत ।
(A) वाङ्मयम् (B) अन्नमयम्
(C) तेजोमयम् (D) आपोमयम्

उत्तराणि
SET- I

1.	B	21.	C
2.	A	22.	B
3.	D	23.	C
4.	C	24.	D
5.	A	25.	B
6.	D	26.	D
7.	B	27.	C
8.	A	28.	B
9.	C	29.	D
10.	D	30.	B
11.	A	31.	B
12.	C	32.	C
13.	B	33.	B
14.	C	34.	D
15.	B	35.	C
16.	A	36.	D
17.	A	37.	B
18.	C	38.	A
19.	B	39.	D
20.	B	40.	B